

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5580/15

בג"ץ 5575/15

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל

העותר: מוחמד נצר אלדין עלאן

נגד

המשיבים: 1. שירות הביטחון הכללי
2. מפקד צבאי לאזור יהודה ושומרון

תאריך הישיבה: ד' באלול תשע"ה (19.08.2015)

בשם העותר: עו"ד כאמל נאטור; עו"ד סוסאן זחר; עו"ד גימיל
חיטיב; עו"ד אראם מחאמיד

בשם המשיבים: עו"ד יוכי גנסין; עו"ד אודי איתן; עו"ד יונתן ברמן

פסק דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. לפנינו מקרה קשה משפטית, ציבורית ולא פחות מזה – בנסיבות – אנושית. העותר, פעיל ארגון הטרור הג'יהאד האסלאמי וכבן 31, הוא עצור מינהלי מאז 6.11.14, לאחר שריצה עונש מאסר בין 2006 ל-2009 בשל איתור מפגע לפיגוע התאבדות. המעצר הנוכחי בוסס על חומר מודיעיני מהימן, לפיו קשור העותר עם פעילים נוספים שמטרתם להניע טרור, כגדרי פעילות ענפה נגד הביטחון באיזור. מעצרו הוארך ועתיד להסתיים ביום 4.11.15.

ב. בפתח הדברים נאמר, כי הן הרכב קודם כבית משפט זה (כג"ץ 4792/15, פסק דין מיום 4.8.15 – השופטים ג'ובראן, הנדל וסולברג) והן אנתנו בגדרי העתירות הנוכחיות מצאנו, כי אכן המעצר המינהלי מוצדק ואין מקום להתערב בהחלטות בית המשפט הצבאי ובית המשפט הצבאי לערעורים שאישורו כשלעצמן. אין צורך להרחיב דברים כאן על המעצר המינהלי בכלל, שהוא ברירת מחדל קשה ובלתי ברירה, נוכח חוסר האפשרות לחשוף את החומר המודיעיני שבבסיסו (ראו בהרחבה, בין השאר, בג"ץ 3267/12 תלאחלה נ' המפקד הצבאי לאיזור יהודה ושומרון (2012)).

ג. העתירות שלפנינו עניינן אינו בטענה כלפי המעצר המינהלי במקרה דנא כשלעצמו, אלא בשכיתת הרעב של העותר שראשיתה ביום 18.6.15 ושכגינה הוא מצוי בהשגחה רפואית, תחילה בבית החולים "סורוקה" כבאר-שבע ועתה בבית החולים "ברזילי" באשקלון. בפשטות, טענת העותר מפי באי כוחו היא, כי מעצר מינהלי הוא אמצעי מניעתי ולא עונש, ונועד למנוע פעילות נגד בטחון המדינה; מצבו הרפואי של העותר, גם אם הביא אותו על עצמו, הוא כזה שאינו יכול לפגוע בכיטחון, ועל כן יש לשחררו. כשלעצמו נאמר, כי ברי שהעותר המיט על עצמו את מצבו, אך אין בכך כדי למנוע כל מאמץ להצלת חייו.

ד. העתירות הנוכחיות הוגשו בימים 16 ו-17 באוגוסט 2015. ביום 17.8 קיימנו דיון ראשון ולאחריו החלטנו לקיים דיון המשך היום, הן כדי לעמוד על מצבו הרפואי של העותר, שבאותו שלב היה לאחר אכדן הכרה ותוך קבלת טיפול נמרץ רפואי כדי להציל את חייו – ואנו מביעים הוקרה לבית החולים "ברזילי" – והן כדי לאפשר מו"מ עם באי כוחו. הוסכם כי דיון ההמשך ייראה כאילו הוצא על תנאי.

ה. לקראת הדיון היום הוברר, כי למרבה הצער חלה הבוקר ירידה קוגניטיבית אצל העותר, לאחר שיצא לפני כן ממצב של אי הכרה, והתקשור עמו שהיה תקין עד הבוקר – פחת משמעותית, באופן שחייב בדיקות פסיכיאטריות ונוירולוגיות ובדיקות הדמיה כדי לעמוד על מצבו. באי כוח המדינה הצהירו בפנינו, גם נוכח הערותינו בדיון עמם במעמד צד אחד, כי ככל שיתברר שמצב העותר אינו הפיך, יבוטל הצו. בסופו של דבר, לאחר הפסקות בדיון לאורך היום, נמסר לנו מפי נציגי המדינה ורופא בכיר מן הטיפול הנמרץ בבית החולים "ברזילי", ד"ר יעקבסון, שעמד בקשר עם גורמי רפואה אחרים, ולכך גם התייחס ת"כ ד"ר אחמד טיבי, רופא במקצועו – כי התמונה הרפואית לאחר הדמיית MRI עדיין אינה ברורה עד תום, אך היא תואמת לתגובות הקליניות של העותר; וככל הנראה נגרם לו נזק המתיישב עם חוסר כויטמין B1. בשלב זה אין לדעת

אם הנוק הפיך אם לאו, והנושא מצוי בבדיקה, ויתכן שיידרשו שבועות ואף תודשים כדי לברר אם הוא הפיך במלואו או בחלקו אם לאו. צר לנו כבני אנוש על כך ועל העותר שבהחלטותיו הגיע הלום, ואנו מאחלים לו רפואה שלמה.

ו. השאלה המשפטית עומדת איפוא לפתחנו – האם מוצדק המעצר המינהלי במצב הנוכחי. כפי שנאמר בעניין חלאחלה "אין שביתת הרעב יכולה להוות גורם בהחלטה באשר לתקפותו של מעצר מינהלי כשלעצמו, דבר שהוא עירוב מין שאינו במיננו"; אך על פני הדברים אין העותר בנידון דידן מהווה סיכון לעת הזאת בשל מצבו הרפואי הנוכחי, והעתיר לוט בערפל. בשלב זה מתלים אנו איפוא את צו המעצר המינהלי (ראו סעיף 15 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981); המשמעות היא כי הצו אינו מופעל עוד עתה. אין חולק כי העותר זקוק לטיפול נמרץ, ובשלב זה יישאר בטיפול נמרץ בבית החולים "ברזילי". בני משפחתו ומקורביו יוכלו לבקר שלא כעצור, בכפוף להנחיות הרפואיות הרגילות לעניין ביקור תולים. ככל שיבקש העותר לאחר התיצבות מצבו לעבור לבית תולים אחר, יפנה לרשויות, וככל שיתעוררו קושי או אי הסכמה – דלתות בית משפט זה פתוחות. אנו יוצאים מן ההנחה, כמובן, כי ככל שיתברר תלילה שהמצב בלתי הפיך יבוטל הצו מיד, ולא נאריך.

ז. הצו על תנאי נעשה מוחלט במובן האמור, קרי, כי צו המעצר מותלה. בכך תם טיפולנו בעתירה זו.

ניתן היום, ד' באלול התשע"ה (19.8.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה